
Hyvinvointilautakunta

Aika 18.08.2026 klo 17:00 -

Paikka Kunnantalo, neuvotteluhuone 1-2 Tapio

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
47	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
48	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
49	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
50	Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma	6
51	Kirjaston katsaus 2026 ja tilastot 2025	7
52	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2030	8
53	Valtuustoaloite Puhetta ja tekoja kaikenikäisten aivoterveiden hyväksi	11
54	Oikaisuvaatimus hyvinvointipäällikön viranhaltijapäätös 25.5.2026 § 26/2026 / Harrastamisen Mäntsälän malli harrastusryhmät lukuvuodelle 2026-2027	14
55	Osavuosikatsaus 2 / Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue	15
56	Hyvinvointilautakunnan vastine tarkastuslautakunnan arvointikertomukseen 2025	18
57	Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen hankekatsaus ajalta 1.1.-30.6.2026	19
58	Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasäännön päivitys 2026	21
59	Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen henkilöstön koulutussuunnitelman 2026 seuranta	23
60	Otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset	25
61	Ilmoitusasiat	26

Osallistujat

Läsnä	Nimi	Tehtävä
	Goltz Pauli	Puheenjohtaja
	Koivula Susanna	Varapuheenjohtaja
	Kuokkanen Harri	Jäsen
	Luomanen-Kurki Eveliina	Jäsen
	Markkanen Eero	Jäsen
	Pöykkö Enni	Jäsen
	Tervo Markus	Jäsen
	Välimäki-Kuronen Raisa	Jäsen
	Välitalo Anu	Jäsen
Muu	Vierikko Tarja	Kunnanhallituksen edustaja
	Kuusi Sisu	Nuorisovaltuuston edustaja
	Elo Katja	Esittelijä
	Tikkanen Atte	Pöytäkirjanpitäjä
	Ahvo Timo	Sivistysjohtaja
	Parkkonen Malla	Asiantuntija
	Seitsonen Tero	Asiantuntija
	Järvi Anu	Asiantuntija
	Kuusela Tarja	Asiantuntija

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

47**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

Päätösehdotus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

48

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

Päätösehdotus

Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Susanna Koivula ja Eveliina Luomanen-Kurki.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

49**Työjärjestyksen hyväksyminen**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

Hallintosäännön mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään esityslistan mukainen työjärjestys.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

50**Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

487/00.04.01/2026

Keusoten johtava asiantuntija Tero Seitsonen esittelee alueellista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa.

Alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2026–2030 tuo kulttuurin ensimmäistä kertaa kiinteäksi osaksi hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. Tavoitteena on integroida kulttuurihyvinvointi systemaattisesti hyvinvointialueen palveluketjuihin – ennaltaehkäisystä hoitoon ja kuntoutukseen – siten, että kulttuuri osaltaan tukee asukkaiden arjen hyvinvointia, toimintakykyä ja osallisuutta. Kulttuurihyvinvointi vahvistaa mielen hyvinvointia, ehkäisee yksinäisyyttä ja tukee terveyttä sekä elämänlaatua.

Suunnitelman toimeenpanossa korostuu monialainen yhteistyö kuntien, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Rakenteita vahvistetaan mm. alueellisen kulttuuriverkoston, selkeiden palvelupolkujen ja ammattilaisten ohjausmallien kautta, jotta kulttuuripalvelut ovat saavutettavia kaikille hyvinvointialueen asukkaille.

Toteutumista seurataan osana hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ja raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksen kautta.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi, hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti malla.parkkonen(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi alueellisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman katsauksen.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

51**Kirjaston katsaus 2026 ja tilastot 2025**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

32/12.03.02.00/2026

Kirjaston toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista (1492/2016), kunnan strategia, turvallisuus- ja hyvinvointisuunnitelmat, kulttuurikasvatussuunnitelmat, muut vuosittaiset tavoitteet, Kirkes-kirjastojen yhteinen toiminta- ja taloussuunnitelma sekä monet kansalliset kirjastoalan linjaukset.

Kirjaston toimintatilastoja kootaan vuosittain Lupa- ja valvontaviraston tilastotietokantaan. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto arvioi kirjastojen toimintaa osana peruspalvelujen arviointia joka toinen vuosi. Vuonna 2026 peruspalvelujen arvioinnin kohteena on kirjastotilojen saatavuus ja saavutettavuus, mukaan lukien kirjastoautopalvelut. Raportti valmistunee loppuvuodesta 2026. Kirjastojen palvelu- ja toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa ja yhteistyötä tehdään paljon oman kirjastokimpan kesken ja alueellisesti.

Viimeisimpiä kirjastoja koskevia raportteja, selvityksiä ja hankkeita ovat mm. Yleisten kirjastojen suunta 2026-2030, Suositus lukutaitotyöstä yleisissä kirjastoissa (2025), Väestökysely kirjastojen yhteiskunnallisesta roolista 2025, Selvitys kirja-alasta ja soveltuvin osin lukemisesta 2026 (OKM), Yleisten kirjastojen tekoälyosaamisen kehittämishanke (OKM rahoitus), Yleisten kirjastojen saavutettavuussuositus (päivitetty 2026).

Hyvinvointilautakunnalle tuodaan esiteltäväksi kirjaston vuoden 2026 teemoja, painopisteitä ja ajankohtaisia asioita sekä toimintatilastoja vuodelta 2025.

Valmistelija

Kirjastopalvelujohtaja Anu Järvi, sähköposti [anu.jarvi\(@\)mantsala.fi](mailto:anu.jarvi(@)mantsala.fi)

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi kirjaston katsauksen 2026 ja tilastot 2025.

Päätös

Liite 1. Mäntsälän kirjaston toimintatilastot 2025

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

52**Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2030**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

699/00.01.02/2025

Lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaan kunnan on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan toimintaa koskeva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma täydentää kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa: Se on osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä tarkoitettua kunnan hyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelma on otettava huomioon talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Lastensuojelulain mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta, heidän hyvinvointiaan edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista sekä yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisen sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa alettiin valmistelemaan syksyllä 2025. Koska kyse on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaisesta hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman osasta, suunnitelman pohjana käytettiin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valmistelussa kerättyjä aineistoja, kuten lasten ja nuorten osallistavan työpajan tietoja, tutkimustietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja terveydestä, kansallisia suosituksia ja ohjelmia sekä kunnassa ja hyvinvointialueella työskentelevien asiantuntemusta. Suunnitelman valmistelussa huomioitiin myös lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman luonnoksesta antamat lausuntopalautteet.

Lausuntopalautteissa sivistyslautakunta totesi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman luonnoksessa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden tukevan varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa tehtävää hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä. Lapsi- ja perheasiainneuvoston ja nuorisovaltuuston lausuntopalautteissa korostui tavoitteiden ja toimenpiteiden konkretisointi käytännön toimenpiteiksi. Lapsi- ja perheasiainneuvosto korosti myös lasten ja nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämistä ja nuorisovaltuusto puolestaan koki, etteivät tuolloin lausunnoilla olleen suunnitelmaluonnoksen toimenpiteet vastanneet nuorten tarpeita, jotta suunnitelmassa asetetut tavoitteet voisivat toteutua myös nuorten kohdalla, vaan koskivat enemmänkin vanhempia asukkaita.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman osana, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta ei toteutettu erillistä lausuntokierrosta, sillä

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet ovat yhtenevät hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman kanssa ja myös suunnitelman toimenpiteet mukailevat hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toimenpiteitä, mutta lastensuojelulain mukaisesti ja lausuntopalaute huomioiden ne on päivitetty vastaamaan lasten ja nuorten tarpeita. Lausuntopalautteissa esitetty toive toimenpiteiden konkretiasta on huomioitu erityisesti suunnitelman luvussa 5, jossa on esitetty useita esimerkkejä toimenpiteiden käytännön toteuttamisesta. Suunnitelmaa jatkotyöstettiin ja viimeisteltiin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman hyväksymisen jälkeen yhteistyössä lasten ja nuorten palveluista vastaavien tulosalueiden kanssa kesällä ja alkusyksyllä 2026.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa asetetaan valtuustokausittaiset lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, tavoitteet ja määritellään toimenpiteet, joilla lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään. Näiden lisäksi suunnitelmaan on lisätty lastensuojelulain velvoitteiden mukaiset tiedot lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä ja ongelmia ehkäisevistä palveluista sekä yhteistyöstä (luku 3). Suunnitelman kytkös Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tapaan vahva, mikä vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin kokonaisvaltaista edistämistä yhteisen suunnan mukaisesti.

Kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman osasuunnitelmana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet kytkeytyvät kunnan vuotuisen talousarvioon, palveluiden vuositavoitteisiin ja käyttösuunnitelmien laadintaan. Mittarit määritellään osana jokaisen palvelualueen talousarviovalmistelua, kuten hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmassa, ja vastaavasti myös seuranta toteutetaan osana kunnan osavuosi- ja tilinpäätösraportointia sekä kokoavasti vuosittaisessa hyvinvointiraportissa ja valtuustokausittain laajassa hyvinvointikertomuksessa.

Hyväksyttäväksi esitettävä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2030 on esitetty liitteessä 1.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi, hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti malla.parkkonen(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteessä 1. esitetyn lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2026–2030, ja esittää sen edelleen hyväksyttäväksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

- Liite 1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026–2030
- Liite 2. Paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia havaintoja, tutkimustuloksia ja suosituksia ikäryhmittäin jaoteltuna hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laadinnan tueksi, syksy 2025
- Liite 3. Mäntsälän perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma 2026.
- Liite 4. Mäntsälän lukion opiskeluhooltosuunnitelma 2026
- Liite 5. Opiskeluhooltosuunnitelma: Suunnitelma Keudan opiskelijoiden ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tukemiseksi 2025
- Liite 6. Keski-Uudenmaan alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma kaudelle 2023–2025

Kunnanvaltuusto	§ 24	27.04.2026
Kunnanhallitus	§ 82	11.05.2026
Hyvinvointilautakunta		18.08.2026

53**Valtuustoaloite Puhetta ja tekoja kaikenikäisten aivoterveiden hyväksi**

Kunnanvaltuusto 27.04.2026 § 24

Vatuutettu Susanna Koivula ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 27.4.2026:

"Moni suomalaisista on oppinut suojaamaansa päänsä kypärällä esimerkiksi pyöräillessään. Harvempi huomaa suojata aivojaan, kun puhutaan ajankäytöstä ja elintavoista.

Muistiliiton määritelmässä aivoterveiden katsotaan tarkoittavan aivojen hyvinvointia ja niiden toimintakyvyn ylläpitämistä. Aivoterveys vaikuttaa ihmisen ajatteluun, muistiin, liikkumiseen, oppimiseen, tarkkaavaisuuteen, ympäristön havainnointiin ja kommunikaatioon.

Aivoterveyttä on hyvä käsitellä vuosittain (ikätaoisesti) lasten, nuorten, aikuisten ja senioreiden kanssa. Näkökulmina voivat olla esimerkiksi ruutuajan rajoittamisen tärkeys, muistin ylläpitäminen ja tarkkaavaisuuden parantaminen sekä liikunnan ja ravitsemuksen merkitys aivojen hyvinvoinnille. Toteutustapoja on monia - tietoisesta teemailtapäivään ristikon täyttämiseen. Kansalaisopiston kursseilla voi myös oma-aloitteisesti aktivoida aivoja uuden kielen tai taidon oppimisen merkeissä.

Me allekirjoittaneet ehdotamme, että Mäntsälän kunnan eri toiminnoissa otetaan aivoterveys puheeksi kaikenikäisten kuntalaisten kanssa ja siten lisätään tietoisuutta aivoterveiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille.

27.4.2026 Mäntsälässä"

Päätös

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Valtuustoaloite Puhetta ja tekoja kaikenikäisten aivoterveiden hyväksi

Kunnanhallitus 11.05.2026 § 82

Kunnanvaltuusto	§ 24	27.04.2026
Kunnanhallitus	§ 82	11.05.2026
Hyvinvointilautakunta		18.08.2026

Esittelijä

Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen hyvinvointipalveluille valmisteltavaksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026
331/00.01.02/2026

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteessa esitetään, että aivoterveys otetaan vuosittain puheeksi kunnan eri toiminnoissa ja siten lisätään kuntalaisten tietoisuutta aivoterveiden merkityksestä hyvinvoinnille.

Kunnan näkökulmasta aloite tukee kunnan nykyisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita. Aivoterveys kytkeytyy tiiviisti oppimis- ja toimintakykyyn, mielen hyvinvointiin, liikunnalliseen elämäntapaan, terveellisiin elintapoihin, osallisuuteen sekä aktiiviseen ikääntymiseen, jotka ovat keskeisiä tavoitteita Mäntsälän kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmassa 2026–2030. Suunnitelmassa korostetaan työ-, toiminta- ja oppimiskyvyn tukemista, mielen hyvinvoinnin vahvistamista sekä liikkumisen ja terveellisten elintapojen edistämistä koko elämänkaaren ajan.

Aivoterveiden edistämistä toteutetaan Mäntsälässä jo nykyisin useiden palveluiden kautta. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kiinnitetään huomiota liikunnan, unen, ravitsemuksen, oppimisen sekä hyvinvointitaitojen merkitykseen. Nuorisotyössä vahvistetaan nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja terveitä elämäntapoja. Liikuntapalvelut tarjoavat kaikenikäisille mahdollisuuksia liikuntaan, mikä tukee myös aivojen hyvinvointia. Kirjaston, kulttuuripalveluiden ja kansalaisopiston toiminta puolestaan mahdollistaa elinikäisen oppimisen, lukemisen, uuden osaamisen hankkimisen ja sosiaalisen osallistumisen, joilla kaikilla on myönteinen yhteys aivoterveuteen.

Ikääntyneiden osalta kunnassa on jo tunnistettu muistisairauksien ennaltaehkäisyn merkitys. Kunnan seniori- ja liikuntapalveluissa tuetaan toimintakykyä liikunnan, sosiaalisen aktiivisuuden, osallisuuden ja aivoja aktivoivan toiminnan avulla. Lisäksi kunta tekee yhteistyötä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa elintapaohjauksen ja terveyden edistämisen kokonaisuudessa. Muistisairauksien ehkäisy alkaa jo varhaislapsuudessa terveellisiä elintapoja tukemalla ja jatkuu läpi elämänkaaren.

Kunnanvaltuusto	§ 24	27.04.2026
Kunnanhallitus	§ 82	11.05.2026
Hyvinvointilautakunta		18.08.2026

Aloitteen tavoitteet voidaan huomioida osana kunnan olemassa olevia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita ilman erillisen ohjelman laatimista. Aivoterveysten näkökulmaa voidaan vahvistaa viestinnässä, kampanjoissa, tapahtumissa, oppilaitosten hyvinvointikasvatuksessa, liikuntaneuvonnassa, seniorityössä, kirjastopalveluissa sekä kansalaisopiston toiminnassa. Teemoina voidaan nostaa esiin esimerkiksi riittävä uni, liikunta, terveellinen ravitsemus, muistin ja keskittymiskyvyn tukeminen, lukeminen, elinikäinen oppiminen, kulttuuri- ja harrastustoiminta sekä digitaalisen median tasapainoinen käyttö.

Valtuustoaloitteessa esiin nostettu aivoterveysten edistäminen on tärkeä osa kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden sekä työ-, toiminta- ja oppimiskyvyn tukemista. Aloitteen tavoitteet sisältyvät jo laajasti kunnan hyvinvointi- ja terveyden edistämistyöhön, mutta aivoterveysten näkökulman näkyvyyttä voidaan edelleen vahvistaa osana palveluiden normaalia toimintaa ja viestintää.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee aloitteen osaltaan käsitellyksi ja päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle aloitevastauksen hyväksymistä.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

54**Oikaisuvaatimus hyvinvointipäällikön viranhaltijapäätös 25.5.2026 § 26/2026 / Harrastamisen Mäntsälän malli harrastusryhmät lukuvuodelle 2026-2027**Hyvinvointilautakunta 18.08.2026
165/02.08.01/2026

Freetax Company Oy on tehnyt 27.5.2026 oikaisuvaatimuksen hyvinvointipäällikön viranhaltijapäätökseen 25.5.2026 § 26/2026, joka koski Harrastamisen Mäntsälän malli -hankkeen harrastusryhmiä lukuvuodelle 2026–2027.

Oikaisuvaatimuksessa Freetax Company Oy vaatii, että Mäntsälän kunta:

1. oikaisee viranhaltijapäätöksen § 26/2026,
2. käsittelee tarjousvertailun uudelleen hankintalain mukaisesti,
3. perustelee objektiivisesti ja tasapuolisesti palveluntuottajien valinnan,
4. ottaa Freetax Company Oy:n mukaan valittujen palveluntuottajien joukkoon niissä harrastusryhmissä, joissa yhtiö on sijoittunut tarjousvertailussa ensimmäiseksi tai muutoin vertailussa paremmin kuin valitut palveluntuottajat.

Päätöksestä oli virheellisesti jäänyt puuttumaan Freetax Company Oy:n nimi palveluntuottajarinkiin valittavista palveluntarjoajista. Hyvinvointipäällikkö on 27.5.2026 § 27/2026 tehnyt itseoikaisuna päätöksen, jossa Freetax Company Oy on lisätty tarjousvertailun mukaisesti mukaan palveluntuottajarinkiin. Uusi päätös poisti aikaisemman päätöksen 25.5.2026 § 26/2026.

Hallintolain 51 §:n mukaan viranomaisen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta toteaa oikaisuvaatimuksen rauenneen, koska asiassa on tehty hallintolain 51 §:n mukaisesti uusi päätös.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

55**Osavuositarkastus 2 / Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

269/02.01.00/2025

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan osavuositarkastuksen 2/2026 tilinpäätösennuste laaditaan 30.6.2026 toteutumatietojen pohjalta.

Osavuositarkastuksessa esitetään

- toimialatarkastus
- talousarvion toteutuminen, keskeiset tekijät, joiden ennakkoidaan vaikuttavan taloudellisten tuottojen ja kulujen määriin
- toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat
- ennuste
- osavuositarkastuksessa esitettävät talousarviomuutokset
- investointien toteutuma, poikkeamat ja ennuste

Osavuositarkastuksen pääpaino on merkittävien poikkeamien ennakkoinnissa ja niihin varautumisessa tilinpäätöstä ajatellen.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintakate oli kesäkuun lopussa -29,6 milj. euroa. Muutos edelliseen vuoteen nähden on +0,63 milj. euroa (2,1 % lasku). Toimintatuottoja on kertynyt 1,6 milj. euroa ja toimintakuluja 31,2 milj. euroa. Henkilöstömenot -17,1 milj. euroa (tot. 55,0 %) ovat kasvaneet edelliseen vuoteen vastaavaan ajankohtaan verrattuna -0,78 milj. euroa (4,8 %).

Tulosalueiden osalta toimintakateen toteutumat 30.6.2026 tilanteessa olivat seuraavat: sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset 57,4 %, opetuspalvelut 51,6 %, varhaiskasvatuspalvelut 53,3 % ja elinikäinen oppiminen 56,7 %.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen talous näyttää toteutuvan osavuositarkastus 2/2026:n perusteella talousarvion mukaisesti.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin vuositavoitteet etenivät suunnitellusti. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa. Suunnitelman toimeenpano on käynnistynyt.

Nuorisopalvelut järjesti keväällä kulttuuripalveluiden kanssa alle 18-vuotiaille suunnatun taide- ja kulttuuritapahtuman sekä osallistui nuorisovaltuuston kanssa Mitä Ihmettä -tapahtumaan. Nuorisotyötä toteutettiin jalkautuen tapahtumissa, keskustassa ja lähikunnissa eri toimijoiden kanssa. Kesäkuussa järjestettiin toimintaa keskustassa, Sälinkäällä ja Nummisissa kouluvalmentajien ja -mentoreiden kanssa. Harrastusryhmätoimintaa kehitettiin etsivän nuorisotyön ja Mäntsälän lautapeli Genesis ry:n kanssa.

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

Kulttuuripalveluja tarkastellaan syksyllä 2026 kokonaisuutena yli hallintorajojen, mikä tukee yhtenäistä palvelurakennetta ja strategista ohjausta.

Harrastustoimintaa kehitettiin toteuttamalla harrastustoivekysely esikoululaisille sekä 1.-8.-luokkalaisille, valmistelemalla lukuvuoden 2026-2027 toimintaa kilpailutusten kautta sekä vahvistamalla yhteistyötä koulujen kanssa. Toiminta on kasvanut merkittävästi edellisvuosista, ja hankerahoitus on käytetty täysimääräisesti suunnitelman mukaisesti. Uudelle toimintakaudelle myönnetyn avustuksen turvin käynnistettiin määräaikaisen harrastustoimintaa koordinoivan nuoriso-ohjaajan rekrytointi.

Elintapaohjauksen ja liikunnallisen elämäntavan kehittämistä on jatkettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Liikuntapalvelujen toiminta on kasvanut edellisvuodesta, mikä näkyy erityisesti liikuntaneuvonnan, ohjatun toiminnan ja osallistujamäärien lisääntymisenä.

Kansalaisopiston toiminta kasvoi edellisvuoteen verrattuna: netto-opiskelijoita oli 1 345 (+188) ja toteutuneita kursseja oli 128 (+4). Kansalaisopisto sai maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen valtionavustuksen kaudelle 2026-2027.

Kirjaston tarveselvitys on valmistumassa, ja se etenee lautakuntien ja vaikuttamistoimielimille esittelyyn syyskuussa.

Valotapahtuman 2026 valmistelu on käynnissä.

Seniorityössä yksilötyön tarve on vähentynyt, ja toimintaa on painotettu aiempaa enemmän uusiin ryhmämuotoisiin palveluihin.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueella on aloittanut 1.8.2026 vakinainen toimistosihteeri. Toimistosihteerityön palkkarahat siirretään tässä osavuosikatsauksessa 1.9.2026 alkaen sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset –tulosalueelta elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueelle.

Kirkes-yhteistyön avulla Koha-pääkäyttäjäyys on järjestetty asiantuntijapalveluiden ostona, ja suunniteltu 30 000 euron määräraha on siirretty asiantuntijapalveluihin.

Talousarvion toteutumista ja kustannuspaineita seurataan aktiivisesti, ja mahdolliset talousarvion tarkistustarpeet arvioidaan kolmannen osavuosikatsauksen yhteydessä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen osavuosikatsaus 2/2026 ja osavuosikatsauksen palvelualuekohtainen ja tulosaluekohtaiset talouden ja tavoitteiden toteutumat 30.6.2026 on esitetty liitteissä 1 ja 2 sekä Kuntamaisemassa.

Alla olevassa taulukossa esitetään sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen investointien toteumat 30.6.2026 tilanteessa.

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2026	TA muutokset 2025	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.6.2026	Poikkeama	Ennuste
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta							
Irtain omaisuus							
Tilojen kalustaminen							
Opetussuunnitelman mukainen kalustaminen	Menot	-25 000		-25 000		-25 000	-25 000
Opetusvälineistön uudistaminen		-30 000		-30 000		-30 000	-30 000
Monitoimitalon kuntosali, painoharjoittelulaitteet		-60 000		-60 000		-60 000	-60 000
Kansalaisopiston opetuskaluston uusiminen		-15 000		-15 000	-8 020	-6 980	-15 000
Aineeton käyttöomaisuus							
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä							
	Menot	-130 000		-130 000	-8 020	-121 980	-130 000
	Tulot						
N	Netto	-130 000		-130 000	-8 020	-121 980	-130 000

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi,
controller Kristian Kuisma, sähköposti kristian.kuisma(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen osavuositarkastuksen 2/2026.

Päätös

Liite 1. Osavuositarkastus 2/2026 – Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue

Liite 2. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen strategiaa tukevat tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2026 / Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

56**Hyvinvointilautakunnan vastine tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen 2025**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

7/00.02.05/2026

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tulee arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta muodostaa lakisääteisen arviointikertomuksen.

Kunnanvaltuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomuksen 25.5.2026 § 31. Tarkastuslautakunta esitti arviointikertomuksessa havaintoja palvelualueiden toiminnasta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Kunnanhallitus on 15.6.2026 § 111 pyytänyt palvelualueita toimittamaan vastineet arviointikertomuksen havaintoihin 7.9.2026 mennessä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen johtoryhmä on valmistellut vastineet hyvinvointilautakunnan alaiseen toimintaan liittyen tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomukseen. Vastineet on kirjattu liitteeseen 1. Vastineet voivat vielä täydentyä jatkovalmistelun aikana.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi, hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Marko Lipponen, sähköposti marko.lipponen(@)mantsala.fi, varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola, sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteessä 1. esitetyn vastineen Tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomukseen toimivaltaansa kuuluvilta osin ja lähettää sen edelleen kunnanhallitukselle.

Päätös

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen hyvinvointilautakunnan alaista toimintaa koskeva vastine Tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomukseen

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

57**Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen hankekatsaus ajalta 1.1.-30.6.2026**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

497/02.08.01/2026

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tulosalueilla on merkittävä määrä hankkeita. Hankerahoituksella valtio ohjaa rahoitusta tiettyihin tarpeisiin ja kohteisiin. Valtionavustukset suunnataan yleisesti hallitusohjelman tavoitteisiin tai niihin kohteisiin, joihin kuntien yleiskatteellista valtionosuusrahoitusta ei ole suunnattu. Useiden hallituskausien aikana avustusrahoituksen taso on noussut, kun yleiskatteellisen valtionosuuden taso on pienentynyt. Avustusrahoitus ei ole pysyvää rahoitusta vaan avustukset ovat aina määräaikaisia.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueella on ollut 1.1.-30.6.2026 aikana seitsemän (7) hanketta. Liikkuva Mäntsälä -hankkeen rahoituskausi 2025 jatkui tammikuun 2026 loppuun asti ja uusi rahoituskausi alkoi helmikuussa. Mäntsälän starttivalmennuksen 2025–2026 kausi päättyi 31.7.2026 ja uusi kausi alkoi 1.8.2026. Myös Harrastamisen Mäntsälän malli uusi rahoituskausi käynnistyi 1.8.2026.

Valtionavustusta hankkeille on myönnetty yhteensä 375 155 euroa. Hankkeiden omarahoitusosuus on vaihdellut 0–60 prosentin välillä. Hankkeiden kulut ovat olleet 1.1.-30.6.2026 ajalta 107 535 euroa, josta omarahoituksen osuus on ollut 56 716 euroa.

Hankerahoitus kohdistuu elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueella lähtökohtaisesti vapaa-aikapalveluihin ja kansalaisopiston hankkeisiin. Vapaa-aikapalveluiden osalta merkittäviä avustuksia saavat vuosittain hankerahoituksella toteutettavat palvelut etsivä nuorisotyö sekä starttivalmennus. Edellä mainittujen lisäksi myös Harrastamisen Mäntsälän malliin ja Liikkuva Mäntsälä -hankkeelle on saatu valtionavustusta useina vuosina putkeen, joiden valtionavustusmäärät ovat lähes samalla tasolla starttivalmennuksen ja etsivän nuorisotyön kanssa. Kansalaisopiston puolella valtionavustus kohdentuu lähinnä opintoseteleihin, laatu- ja kehittämishankkeisiin sekä erinäisiin kansalaisopistojen yhteistyöhankkeisiin. Mäntsälän kunnan hyvinvointipalvelut ovat 0,5% omarahoitusosuudella mukana vuoden 2025 alussa alkaneessa Keski-Uudenmaan ruoka-apuhankkeessa, jonka vastuukuntana toimii Tuusulan kunta. Mäntsälä oli mukana hankkeessa myös rahoituskaudella 2024-2025.

Valtionavustushankkeet myönnetään normaalisti usealle vuodelle, joka aiheuttaa hankerahoituksen käytölle ja seurannalle haasteita. Hankerahoitukset on koottu liitteeseen jossa näkyvät kaikki elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueella käynnissä olevat valtionavustuksia saaneet hankkeet ja niiden rahoituksen jakautuminen eri talousarviovuosille.

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

Valmistelija

Hallinnon suunnittelija Atte Tikkanen, sähköposti [atte.tikkanen\(@\)mantsala.fi](mailto:atte.tikkanen(@)mantsala.fi), hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti [katja.elo\(@\)mantsala.fi](mailto:katja.elo(@)mantsala.fi), vapaa-aikapalveluiden vastaava Matti Kokko, sähköposti [matti.kokko\(@\)mantsala.fi](mailto:matti.kokko(@)mantsala.fi), kansalaisopiston rehtori Mia Pätsi, sähköposti [mia.patsi\(@\)mantsala.fi](mailto:mia.patsi(@)mantsala.fi), opistos sihteeri Maarit Valkonen, sähköposti [maarit.valkonen\(@\)mantsala.fi](mailto:maarit.valkonen(@)mantsala.fi)

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen hankekatsauksen ajalta 1.1.-30.6.2026.

Päätös

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen hankekatsaus 1.1.-30.6.2026 / Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

58**Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasäännön päivitys 2026**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

458/00.01.01/2026

Mäntsälän kunnan hallintosäännön (8.12.2025) mukaan Mäntsälän kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Mikäli palvelualuejohtaja tai tulosalueen tai tulosyksikön päällikkö siirtää hallintosääntöön kirjattua päätösvaltaansa alaiselleen viranhaltijalle, tulee päätösvallan siirtäminen kirjata toimielimen toimintasääntöön ja kunnan asianhallintajärjestelmään. Sivistyslautakunta ja hyvinvointilautakunta päättävät päätösvallan siirrosta kyseessä olevan lautakunnan päätösvaltaan kuuluvilta osin Mäntsälän kunnan hallintosäännön mukaan sivistyslautakunta päättää palvelualueella opetuksesta ja varhaiskasvatuksesta tulosalueella, ja hyvinvointilautakunta päättää elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueelle kuuluvista asioista.

Hyvinvointilautakunta on päivittänyt päätösvaltaansa kuuluvilta osin sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasääntöä 19.8.2025 § 57.

Toimintasääntöön 1.9.2025 esitetään tehtäväksi hyvinvointilautakunnan alaisen toiminnan osalta seuraavat lisäykset ja muutokset:

- luku 6.13. Hyvinvointipäällikkö
 - lisätään tulosaluetta koskevien hanke- ja projektiryhmien nimeäminen
 - lisätään tulosalueensa henkilöstön ulkomaille suuntautuvien koulutus- ja muiden työmatkojen myöntäminen
 - lisätään toimintasuunnitelmiin tai talousarvioon sisältyvien, vaikuttamistoimielinten jäseniä sekä kirjaston, kansalaisopiston, nuorisotyön ja liikuntapalveluiden asiakkaita koskevien ulkomaalle suuntautuvien vierailujen hyväksyminen
- luku 8.1. Ostopalvelut
 - hyvinvointipäällikkö päättää talousarviomäärärahan puitteissa musiikkikoulutuksen oppilaspaikkojen määrästä

Toimivaltaan tehtävät muutokset toimintasäännössä on havainnollistettu lautakunnalle oheismateriaalina. Hyväksyttäväksi ehdotettu toimintasääntöesitys on esitetty liitteessä 1.

Valmistelija

Hallintoasiantuntija Henna Tulkki, sähköposti henna.tulkki(@)mantsala.fi, hallinnon suunnittelija Atte Tikkanen, sähköposti atte.tikkanen(@)mantsala.fi, sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Marko Lipponen, sähköposti

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

marko.lipponen(@)mantsala.fi, varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola, sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi, hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteessä 1 esitetyn sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasäännön omaan toimivaltaansa kuuluvilta osin. Toimintasääntö astuu voimaan 1.9.2026.

Päätös

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasääntö 1.9.2026

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

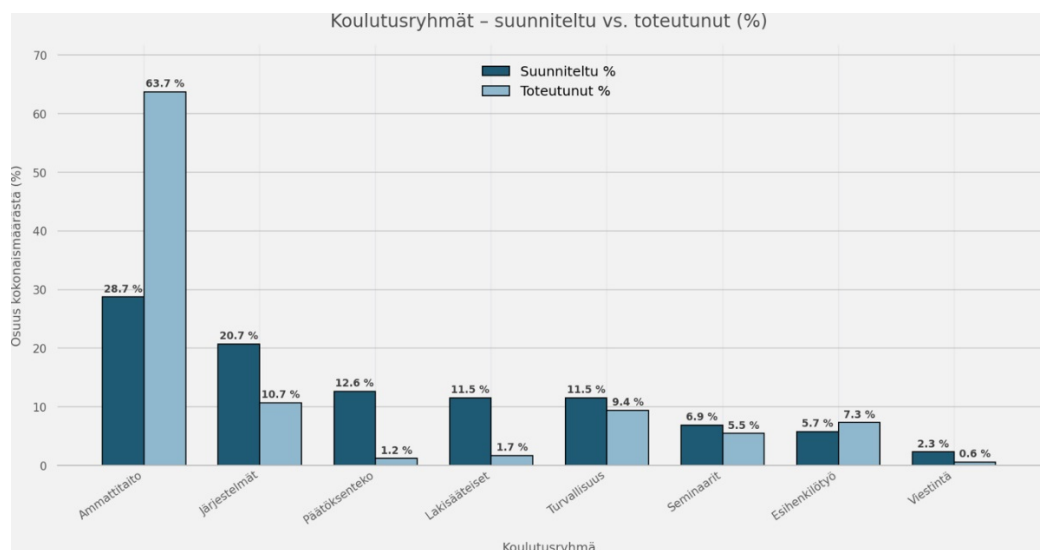
59

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen henkilöstön koulutussuunnitelman 2026 seuranta

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

978/01.03.00/2025

Kevään 2026 koulutusten toteuman perusteella koulutustoiminta on kehittynyt edellistä vuotta suunnitelmalliseksi. Toteuma on melko hyvin linjassa koulutussuunnitelman painopisteiden kanssa ja vahvistaa niitä erityisesti turvallisuuden, lakisääteisten koulutusten, digitalisaation sekä pedagogisen kehittämisen osalta. Ammattitaidon osuus toteutuneessa on selvästi suurempi kuin suunnitelmassa, joka selittyy osaamistarpeeseen perustuvan koulutussuunnittelun puutteella.

Syksyn 2026 koulutussuunnitelmassa korostuvat järjestelmäkoulutukset, lakisääteiset koulutukset, turvallisuus sekä päätöksentekoon ja osallisuuteen liittyvät koulutukset. Viestinnän osuus jää syksyn aineistossa suhteellisesti pienemmäksi kuin koulutussuunnitelmassa. Tekoäly näkyy suunnitelmaan kirjattujen järjestelmäkoulutusten ryhmässä strategisena painopisteenä.

Kokonaisuutena tarkastellen vuoden 2026 koulutustoiminta on siirtynyt vuodesta 2025 suunnitelmatasolta käytännön työssä tarvittavan, operatiivisen osaamisen vahvistamiseen.

Kehittämiskohteena koulutussuunnittelussa on jatkossa ammattitaidon ylläpitoon ja substanssiosaamiseen liittyvien koulutusten suunnittelun tarkentaminen. Koulutusten tulisi vastata kysmykseen, mitä osaamista haluamme vahvistaa.

Lisäksi koulutustyöryhmä jatkaa koulutussuunnittelun ja seurannan kehittämistä. Tavoitteena on, että kunnan henkilöstöjärjestelmähankinnoissa huomioitaisiin palvelualueen koulutussuunnittelun ja seurannan tarpeet.

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

Valmistelija

Hallintoasiantuntija Henna Tulkki, sähköposti henna.tulkki(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen henkilöstön
koulutussuunnitelma 2026 seuranta

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

60**Otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

Toimielimen tiedoksi on tuotu oheismateriaalina otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset hallintosäännön mukaisesti.

Päätösehdotus

Toimielin päättää, ettei se käytä kuntalain mukaista otto-oikeutta sen tiedoksi tuotuihin viranhaltijapäätöksiin.

Päätös

Hyvinvointilautakunta

18.08.2026

61**Ilmoitusasiat**

Hyvinvointilautakunta 18.08.2026

Toimielimelle tuodaan tiedoksi seuraavaa:

- Infokirje Move! -järjestelmästä kunnille ja hyvinvointialueille
- Opetushallituksen kirje 25.5.2026 erityiset tarkistuskohdeet / suoritus- ja kustannustiedot 2025
- Monitoimitalon kuntosalilaitteiden hankintasopimus
- Lupa- ja valvontaviraston avustuspäätös 15.6.2026 (LVV-U/23248/2026) Etsivä nuorisotyö
- Valtiovarainministeriön päätös 25.6.2026 (VN/35064/2025) Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden muutos vuodelle 2026

Sivistysjohtajan tiedotusasiat

- Kuntastrategian seurantamalli sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella
- Palvelurakennepäätöksen valmistelu

Päätösehdotus

Toimielin merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös